Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/912

Jautājums

Kā zināt, kuras sēnes ir indīgas un ***kuras ne*** vai ***kuras nē****?*

Atbilde

Kā zināt, kuras sēnes ir indīgas un ***kuras ne****?*

Izteikumā ir iederīga partikula *ne* – tā aizstāj noliegtu izteicēju:
Noskaidrojiet, ko viesi ēd un ko ***ne*** *[neēd];*
Kā zināt, kuras sēnes ir indīgas un kuras ***ne*** *[nav].*

Valodas praksē nereti šādos izteikumos sastopama partikula *nē*, taču šāds lietojums ir aplams.
Partikula *nē* noliedz visu izteikumā pausto domu, un tā lietojama:
noliedzot iepriekš izteiktu pieņēmumu – *Man vajadzētu iet.* ***Nē,*** *vēl palikšu*;
atbildot noliedzoši uz vispārējo jautājumu – *„Vai esi gatavs?” „* ***Nē****, lūdzu, vēl mirkli pagaidi!”*

Partikulu *nē* mēdz lietot arī lietvārda nozīmē – *Viņš nemāk pateikt* ***nē****.*

Avoti

Valkovska, B., Lokmane, I. Vienkārša teikuma komunikatīvā struktūra. *Latviešu valodas gramatika.* Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013, 792. lpp.

Guļevska, D., Miķelsone, A., Porīte, T. *Pareizrakstības un pareizrunas rokasgrāmata. Latviešu valoda*. Rīga : Avots, 2002,188.–189. lpp.

Zilgalve, E. *Ne* un *nē* sintaktisko un semantisko funkciju sastatījums. *RES LATVIENSES. IV. Semantika. Sintakse. Valodas kultūra. INTA FREIMANE. SCRIPTUM FESTIVUM*. Kalnača, Andra, Lokmane, Ilze (sast.). Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2017, 193.–204. lpp.

Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: ne

Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: nē

Rozenbergs, J. *Latviešu valodas stilistika*. Rīga : Zvaigzne ABC, 1995,217.–218. lpp.

I

© Latviešu valodas aģentūra, 2017